

NHU CẦU NHẬN THỨC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG ĐỊA PHƯƠNG THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG THÀNH PHỐ SƠN LA

Vũ Thị The

Trường Đại học Tây Bắc

Tóm tắt: Nhu cầu nhận thức giá trị văn hóa truyền thống địa phương của học sinh là mong muốn được thỏa mãn những hiểu biết giá trị văn hóa của địa phương, được lưu truyền qua bao đời, tạo nên những giá trị, bản sắc riêng của địa phương. Ở mỗi địa phương, thế hệ trẻ lại có nhu cầu khác nhau về hiểu biết giá trị văn hóa truyền thống địa phương mình. Từ kết quả điều tra, khảo sát, bài viết tập trung vào mô tả, phân tích thực trạng nhu cầu hiểu biết giá trị văn hóa truyền thống địa phương thông qua hoạt động trải nghiệm sáng tạo của học sinh trung học phổ thông thành phố Sơn La.

Từ khóa: Nhu cầu, Nhu cầu nhận thức, Văn hóa địa phương, Trải nghiệm sáng tạo.

1. Mở đầu

Nhu cầu là sự đòi hỏi tất yếu mà con người thấy cần được thỏa mãn để tồn tại và phát triển, là sự biểu hiện mối quan hệ qua lại giữa con người với những điều kiện cụ thể, luôn biến đổi của đời sống. Để tồn tại, phát triển và hòa nhập, con người nói chung, học sinh (HS) lứa tuổi trung học phổ thông (THPT) nói riêng luôn có nhu cầu nhận thức về các giá trị văn hóa (VH) truyền thống. Nhu cầu này có những biểu hiện đa dạng, phong phú và thể hiện ở nhiều mức độ khác nhau. Trên thế giới và Việt Nam đã có nhiều kết quả nghiên cứu về vấn đề này. Tuy nhiên, khảo sát và đánh giá nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương của HS THPT thông qua các hoạt động giáo dục trải nghiệm sáng tạo (TNST) là một vấn đề mới, ít người đề cập đến. Đây là một vấn đề khoa học lí thú, có nhiều ý nghĩa lí luận và thực tiễn, đáp ứng những đòi hỏi cấp thiết của công cuộc đổi mới giáo dục phổ thông mà nước ta đang tiến hành. Kế thừa thành quả nghiên cứu của những người đi trước, bài viết của chúng tôi tập trung vào phân tích những kết quả nghiên cứu của mình về nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST của HS THPT thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La.

2. Nội dung

2.1. Nhu cầu và nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương của HS THPT

Có nhiều cách diễn giải khác nhau về khái niệm nhu cầu. Nguyễn Quang Uẩn: “Nhu cầu là sự đòi hỏi tất yếu mà con người thấy cần được thỏa mãn để tồn tại và phát triển”[4, tr.173]. Các nhà sáng lập ra chủ nghĩa Mác – Lênin cho rằng: nhu cầu là những đòi hỏi khách quan của mỗi con người trong những điều kiện nhất định đảm bảo cho sự sống và sự phát triển của con người [1, tr.192].

Khái quát các cách diễn giải khác nhau, có thể hiểu *Nhu cầu là sự đòi hỏi tất yếu mà con người thấy cần được thỏa mãn để tồn tại và phát triển, là sự biểu hiện mối quan hệ qua lại giữa con người với những điều kiện cụ thể, luôn biến đổi của đời sống.*

Nhu cầu nhận thức là một trong những nhu cầu quan trọng nhất của con người. Nhu cầu nhận thức là mong muốn, ước muốn nắm được, lĩnh hội được những tri thức, những hiểu biết, có liên quan đến sự tồn tại và phát triển của con người. Sự thỏa mãn nhu cầu này có ý nghĩa to lớn đối với đời sống của cá nhân và xã hội. Khi nghiên cứu sự phát triển tư duy ở trẻ em, Margaret Donaldson thấy: ngay từ khi còn chưa nắm vững ngôn ngữ, con người đã tích cực tìm hiểu thế giới xung quanh như đặt câu hỏi, muốn hiểu biết; và ngay từ nhỏ đã có mục đích và ý định, nghĩa là đã muốn hành động [2, tr.36].

Toàn bộ những kết quả trong quá trình nhận thức, cải tạo thế giới tự nhiên và bản thân mình, kết quả của quá trình tổ chức xã hội của loài người được phản ánh qua những giá trị VH. Trần Ngọc Thêm cho rằng: *VH là một hệ thống hữu cơ các giá*

trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo và tích lũy qua quá trình hoạt động thực tiễn, trong sự tương tác giữa con người với môi trường tự nhiên và xã hội[3, tr.10]. Nhu cầu nhận thức về các giá trị VH cũng được xem là nhu cầu quan trọng nhất của con người, nhất là đối với trẻ em ở độ tuổi đang trưởng thành. Nhu cầu nhận thức nói chung, nhu cầu nhận thức giá trị VH nói riêng có những đặc điểm thể hiện qua mức độ của nhu cầu; độ bền vững của nhu cầu; nội dung đối tượng nhận thức; phương thức thỏa mãn nhu cầu nhận thức;...

Trong các giai đoạn phát triển của con người, lứa tuổi HS THPT là giai đoạn phát triển “động” nhất, đặc biệt là nhu cầu hiểu biết và khám phá thế giới xung quanh. Học tập là hoạt động chủ đạo vừa phản ánh phương thức, vừa phản ánh kết quả của quá trình thỏa mãn nhu cầu nhận thức của HS. Trong đó, những kinh nghiệm, tri thức của loài người được phản ánh qua các giá trị VH là đối tượng rất hấp dẫn đối với HS THPT.

Sơn La là mảnh đất rất giàu có về giá trị VH truyền thống của các đồng bào dân tộc thiểu số. Những giá trị VH đó trở thành đặc trưng, không chỉ là niềm tự hào của đồng bào 12 dân tộc anh em mà còn rất hấp dẫn đối với nhân dân cả nước cũng như du khách quốc tế. Những giá trị VH giàu bản sắc còn được bảo lưu và giữ gìn qua đời sống văn hóa vật chất: ăn, mặc, ở, đi lại, hoạt động sản xuất; đời sống văn hóa tinh thần: văn học, nghệ thuật, các hoạt động VH lễ hội, phong tục tập quán và tín ngưỡng truyền thống của đồng bào,... Do những điều kiện kinh tế, VH xã hội chi phối, HS THPT thành phố Sơn La có tình cảm đặc biệt đối với truyền thống VH địa phương, các em rất có mong muốn được hiểu biết sâu sắc hơn những giá trị VH truyền thống địa phương mình.

2.2 Tổ chức và phương pháp nghiên cứu

* *Chọn mẫu nghiên cứu.* Từ việc phân tích khách thể nghiên cứu, chúng tôi tiến hành chọn mẫu nghiên cứu. Cụ thể, mẫu nghiên cứu thuộc 06 trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La. Mỗi trường chúng tôi lựa chọn 60 HS và 05 giáo viên (GV). Tổng số HS được chọn là 360 em, trong đó bao gồm 184 HS nữ (chiếm 51%) và 176 HS nam (chiếm 49%); 258 HS là con em các dân tộc thiểu số (chiếm 72%), 102 HS là con em dân tộc Kinh (chiếm 28%). Trong 30

khách thể GV có 21 GV nữ và 09 GV nam. Tuổi bình quân của GV là 39 tuổi. Phần lớn GV đều có thời gian công tác 15 năm trở lên, có năng lực, kinh nghiệm và nhiệt huyết sư phạm.

* *Phương pháp nghiên cứu:* Bên cạnh những phương pháp nghiên cứu phổ biến như: phương pháp nghiên cứu tài liệu, phương pháp thảo luận nhóm, phương pháp chuyên gia, chúng tôi đặc biệt chú ý sử dụng các phương pháp như: điều tra bằng bảng hỏi (phiếu điều tra), phương pháp phỏng vấn sâu và phương pháp xử lý số liệu bằng thống kê toán học thông qua phần mềm chuyên dụng SPSS.

* *Quá trình nghiên cứu* được chúng tôi tiến hành từ tháng 12/2017 đến hết tháng 5/2019. Trong đó, quá trình khảo sát thử và khảo sát toàn diện được tiến hành trong khoảng thời gian từ tháng 9 đến tháng 11/2018. Từ tháng 12/2018 đến tháng 3/2019, chúng tôi tiến hành phân tích và xử lý số liệu.

2.3. Thực trạng nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST của HS THPT thành phố Sơn La

Từ kết quả điều tra, khảo sát và phân tích số liệu, chúng tôi xin đi sâu phân tích thực trạng nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST của HS THPT thành phố Sơn La trên một số khía cạnh chủ yếu sau:

2.3.1. Nhận thức của HS THPT thành phố Sơn La về giá trị VH truyền thống địa phương

- *Nhận thức của HS về khái niệm VH và VH truyền thống địa phương*

Từ kết quả thu được cho thấy, mặc dù VH là một khái niệm khó hiểu và có hàng trăm định nghĩa khác nhau nhưng có hơn 50% số HS được khảo sát đã xác định đúng cách hiểu theo nghĩa rộng và nghĩa hẹp của khái niệm này. Điều đó cho thấy, các em đã hiểu thế nào là VH theo góc độ VH học. Tuy nhiên, vẫn có tới 29,2% số HS cho rằng VH là cách cư xử của một cá nhân, một nhóm người trong cộng đồng và 25.5% số HS cho rằng người có học vấn càng cao thì VH càng cao, dân tộc càng phát triển thì nền VH càng phát triển và ngược lại. Điều đó cho thấy, vẫn không ít HS còn có những hiểu biết chưa đúng về khái niệm VH.

Về khái niệm VH truyền thống địa phương, có tới 56,9% số HS được hỏi xác định đúng định

nghĩa của khái niệm. Nhưng vẫn có 43,9% số HS xác định sai một dấu hiệu nội hàm của khái niệm. Chứng tỏ, nhiều HS vẫn chưa hiểu biết đầy đủ về VH truyền thống địa phương.

- Nhận thức của HS về VH truyền thống địa phương của tỉnh Sơn La

Sơn La là một vùng đất đa dân tộc, đa VH. Điều này đã được 71.1% số HS được hỏi thừa nhận. Tuy nhiên, khi nói về tính chất của VH Sơn La với nhận định: Tây Bắc nói chung, Sơn La nói riêng có một nền VH *thống nhất trong đa dạng*, trong đó ảnh hưởng bao trùm là VH của đồng bào dân tộc Thái, chỉ có 35% HS đồng ý với nhận định này. Với các nhận định, mô tả còn lại, khoảng hơn 50% số HS được điều tra đã xác định đúng các giá trị VH truyền thống của đồng bào các dân tộc thiểu số ở Sơn La, số còn lại có nhận thức chưa đầy đủ... Tuy nhiên, về món cơm lam, và các lễ hội truyền thống ở Sơn La thì vẫn có nhiều HS nhận thức chưa đúng đắn, xác định sai. Chúng tôi chỉ đưa ra các nhận định mô tả chung chung, để xác định khi HS có một chút hiểu biết về VH truyền thống của Sơn La là các em có thể xác định được. Kết quả cho thấy có hơn 50% HS ở Sơn La có một chút hiểu biết khái quát về VH của quê hương mình; số còn lại còn tỏ ra mơ hồ.

Khi được hỏi ý kiến về các giá trị VH truyền thống của Sơn La, nhiều HS và GV đã bày tỏ thái độ tự hào. Em Hoàng Ngọc Bảo Châu (lớp 12 A2, Trường THPT Chuyên Sơn La) khẳng định: *Người dân Sơn La chúng em rất tự hào về những giá trị VH truyền thống. Trong đó có VH ẩm thực, múa xòe, nét đẹp của ngôi nhà sàn truyền thống v.v rất*

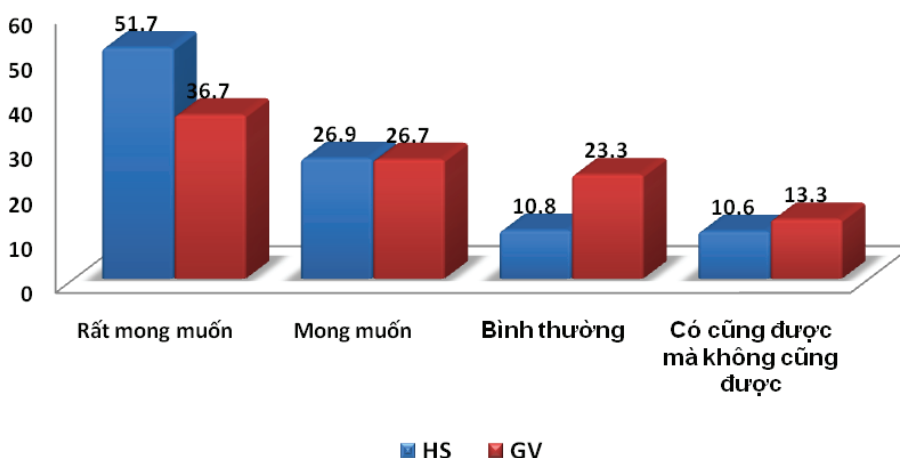
độc đáo và nổi tiếng khắp cả nước. Em rất tự hào về truyền thống VH của dân tộc Thái chúng em. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn có nhiều HS tỏ ra mơ hồ và chưa có những nhận thức đầy đủ.

2.3.2. Nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương của HS THPT thành phố Sơn La thông qua hoạt động TNST

- Biểu hiện và mức độ nhu cầu nhận thức

Câu hỏi đầu tiên chúng tôi đưa ra là HS có nhu cầu nhận thức về giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST hay không. Phần lớn GV và HS đều khẳng định là có. Có tới 90.6% số HS được hỏi và 70% số GV được hỏi đã khẳng định HS có nhu cầu nhận thức về các giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST ở trường THPT. Tuy nhiên, vì những lí do khách quan và chủ quan nhất định, có tới 9.4% HS và 30% số GV được hỏi cho rằng HS không có nhu cầu. Nhìn chung, đây là những thông tin đáng mừng, nó tạo những thuận lợi nhất định cho công tác giáo dục giá trị VH truyền thống địa phương cho HS các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La.

Để làm rõ hơn nhu cầu được giáo dục các giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST của HS các trường THPT, chúng tôi đi sâu khảo sát về mức độ nhu cầu theo các mức: rất mong muốn, mong muốn, bình thường, có cũng được và không cũng được đối với HS. Thông tin chúng tôi thu được cũng rất tích cực, cho thấy, mức độ nhu cầu của HS nhìn chung là rất cao. Kết quả cụ thể được phản ánh qua biểu đồ *Hình 1* dưới đây:

Hình 1: Biểu đồ về mức độ nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST của HS THPT thành phố Sơn La

Biểu đồ *Hình 1* cho thấy có tới 51.7% số HS và 36.7% số GV được hỏi khẳng định nhu cầu nhận thức giá trị VH truyền thống thông qua hoạt động TNST ở mức độ là *rất mong muốn*; 26.9% số HS và 26.7% số GV cho rằng mức độ của HS dừng lại ở *mong muốn*. Bên cạnh đó, mặc dù khẳng định là có nhu cầu nhưng có tới 10.6% số HS và 13.3% số GV cho rằng *có cũng được mà không cũng được*. Như vậy, bên cạnh phần lớn HS có nhu cầu cao về nhận thức giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST thì vẫn còn số ít HS thờ ơ với vấn đề này. Điều này đã tạo thuận lợi cho công tác giáo dục, tuy nhiên cũng còn phải quan tâm khắc phục những khó khăn, mà trước hết là thay đổi lối suy nghĩ của HS.

- Mong muốn của HS về phương thức thỏa mãn nhu cầu

Để tìm hiểu sâu hơn vấn đề trên, chúng tôi quan tâm khảo sát ý kiến của HS, tìm hiểu mong muốn của các em về hoạt động giáo dục nhằm nâng cao hiểu biết cho HS về các giá trị VH truyền thống địa phương. Chúng tôi đưa ra bảng mô tả các hoạt động giáo dục gắn với hoạt động TNST cho HS ưu tiên lựa chọn. Theo kết quả thu được cho thấy, HS đặc biệt quan tâm tới các hoạt động ngoại khóa, những hoạt động giáo dục đảm bảo cho các em được trải nghiệm thực tế. Kết quả thu được cho thấy nhu cầu của HS về các hoạt động giáo dục nhằm nâng cao hiểu biết về giá trị VH truyền thống địa phương được các em ưu tiên lựa chọn những hoạt động ngoại khóa. Điều này đồng nghĩa với các hoạt động trải nghiệm luôn là mối quan tâm, thu hút rất lớn đối với HS. Trong đó, 27.2% số HS được khảo sát ưu tiên chọn hoạt động giáo dục là qua các hoạt động tham quan, học tập thực tế do nhà trường, thầy/cô giáo tổ chức. Tiếp đến là các hoạt động ngoại khóa do nhà trường, lớp tổ chức ở trong trường và qua việc tham gia các hoạt động VH, lễ hội của địa phương do nhà trường tổ chức. Điều đáng chú ý hoạt động giáo dục thông qua đọc sách, báo và các tài liệu khác và các bài giảng của thầy/cô giáo ở trên lớp là sự lựa chọn cuối cùng của đa số HS được khảo sát. Điều này mang lại cho chúng ta nhiều gợi

ý về cách thức tổ chức các hoạt động giáo dục nhằm nâng cao hiểu biết về giá trị VH truyền thống địa phương trong nhà trường THPT.

- Nhu cầu nhận thức của HS về nội dung giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST

Chúng tôi đã đề cập đến những sản phẩm VH độc đáo thuộc cả lĩnh vực VH vật chất và tinh thần cho HS lựa chọn. Kết quả cho thấy, hầu hết các sản phẩm VH đều nhận được sự quan tâm của HS. Điều đó đồng nghĩa là các giá trị VH truyền thống của đồng bào các dân tộc Sơn La đều lôi cuốn đối với HS THPT. Kết quả khảo sát cho thấy, hầu hết các sản phẩm VH mà chúng tôi mô tả đều nhận được sự quan tâm của HS. Trong đó nổi lên một số giá trị VH truyền thống đặc sắc như nghệ thuật chế biến các món nướng của đồng bào các dân tộc thiểu số và ý nghĩa của chúng được 92.2% số HS được khảo sát lựa chọn; Tiếp đến là giá trị VH của ngôi nhà sàn truyền thống với 85.8% số HS lựa chọn; Nghệ thuật chế biến các món ăn từ gạo và ý nghĩa VH của các món ăn nhận được sự quan tâm của 84.2% số HS. Các sản phẩm còn lại đều nhận được sự quan tâm của trên dưới 50% số HS tham gia khảo sát. Đây là một tín hiệu tích cực, chứng tỏ sự hấp dẫn của những sản phẩm VH truyền thống ở Sơn La. Trong đó, giá trị trong VH ẩm thực và cư trú được HS quan tâm hơn cả.

- Nhu cầu của HS về đối tượng tổ chức các hoạt động giáo dục

Xuất phát từ tình hình thực tế của hoạt động giáo dục, một trong những vấn đề đặt ra là HS có nhu cầu như thế nào về đối tượng tổ chức các hoạt động trải nghiệm nhằm nâng cao nhận thức giá trị VH truyền thống. Để khảo sát về vấn đề này, chúng tôi đã đưa ra câu hỏi trong đó thống kê các đối tượng tham gia tổ chức các hoạt động trải nghiệm giúp HS nâng cao nhận thức giá trị VH truyền thống. Theo đó, HS lựa chọn đối tượng và xếp theo thứ bậc ưu tiên từ 1 đến 10. Đó là cơ sở để chúng tôi đánh giá nhu cầu của HS về đối tượng tổ chức các hoạt động giáo dục. Kết quả thu được phản ánh qua bảng số liệu dưới đây:

Bảng 1. Nhu cầu của HS về đối tượng tổ chức các hoạt động TNST nhằm nâng cao nhận thức giá trị VH truyền thống

TT	Các đối tượng	SL	%	Thứ tự
1	GV các bộ môn trong trường	40	11.1	5
2	Các tổ chức đoàn thể trong nhà trường	10	2.8	8
3	Các cơ quan chức năng	5	1.4	9
4	Gia đình và dòng tộc	33	9.2	6
5	Bạn bè cùng sở thích	3	0.8	10
6	Những chuyên gia về VH	41	11.4	4
7	Những người dân giàu hiểu biết	16	4.4	7
8	Sự phối hợp giữa GV và các tổ chức đoàn thể	55	15.3	3
9	Sự phối hợp giữa GV, chuyên gia và gia đình, dòng tộc	68	18.9	2
10	Sự phối hợp giữa GV, các chuyên gia, những người giàu hiểu biết và gia đình, dòng tộc.	89	24.7	1

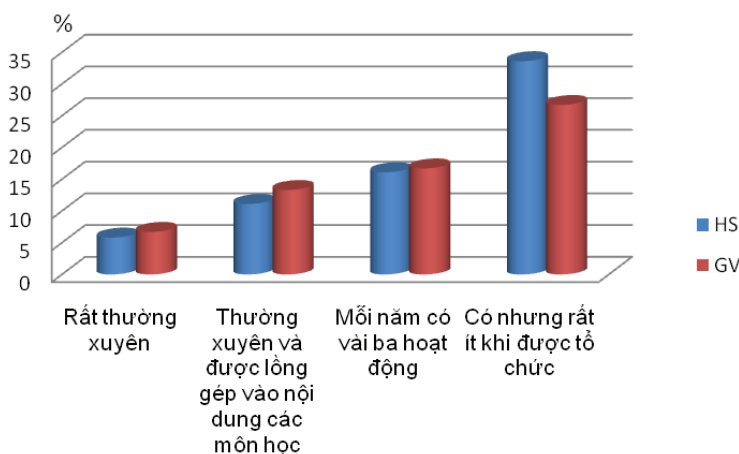
Bảng số liệu 1 cho thấy, đối tượng ưu tiên HS lựa chọn tổ chức các hoạt động TNST giúp các em nâng cao nhận thức giá trị VH truyền thống là sự phối hợp giữa GV, các chuyên gia, những người giàu hiểu biết và gia đình, dòng tộc. Điều đó có nghĩa là HS mong muốn có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, các chuyên gia gia đình và cơ quan chức năng để nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục. Trên thực tế, HS có mong muốn nhận được sự quan tâm giáo dục của nhà trường, thầy cô, các chuyên gia, tổ chức đoàn thể, bạn bè. Tuy nhiên, mong muốn của các em đó là sự phối kết hợp giữa các đối tượng trên. Điều đó không chỉ đảm bảo cho sự thay đổi không gian, phương thức giáo dục. Điều này phù hợp với lí luận giáo dục và đặc thù của việc giáo dục giá

trị VH truyền thống trong nhà trường phổ thông.

2.3.3. Thực trạng giáo dục HS về những giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST trong các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La

- Về mức độ thường xuyên của việc tổ chức các hoạt động TNST nhằm giáo dục các giá trị VH truyền thống địa phương

Trên thực tế, các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La đã tổ chức các hoạt động TNST nhằm giáo dục HS những giá trị VH truyền thống địa phương, chúng tôi quan tâm câu hỏi về mức độ thường xuyên theo các mức độ khác nhau để thu thập ý kiến. Kết quả thu được phản ánh qua biểu đồ *Hình 2* dưới đây:

Hình 2. Biểu đồ về mức độ thường xuyên của việc tổ chức các hoạt động TNST nhằm giáo dục các giá trị VH truyền thống địa phương cho HS THPT

Biểu đồ *Hình 2* cho thấy, mặc dù trong các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La, nhiều GV có tổ chức các hoạt động TNST nhằm giáo dục cho HS những giá trị VH truyền thống địa phương nhưng mức độ thường xuyên lại không cao. Chỉ có 5.8% số HS và 6.7% số GV được khảo sát cho biết công việc này diễn ra rất thường xuyên; 11.1% số HS và 13.3% số GV cho rằng công việc này thường xuyên và được lồng ghép vào nội dung các môn học. Tuy nhiên, có tới 33.6% số HS và 26.7% số GV được khảo sát khẳng định việc này tuy có nhưng rất ít khi được tổ chức. Điều này cho thấy thực trạng đáng quan ngại của việc giáo dục giá trị VH địa phương cho HS thông qua hoạt động TNST trong các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La.

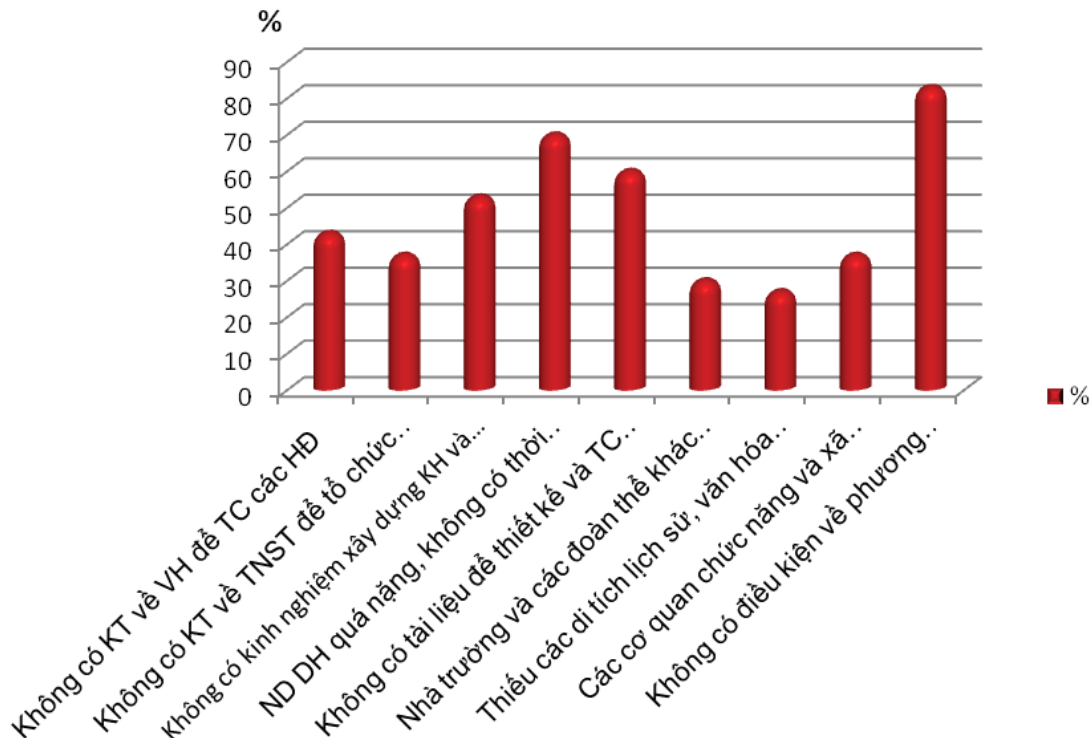
- Về mức độ HS thường xuyên tham gia các hoạt động TNST nhằm nâng cao hiểu biết về truyền thống VH địa phương

Một vấn đề đáng quan tâm là liệu HS có thường xuyên tham gia các hoạt động TNST do GV và nhà trường tổ chức để nâng cao hiểu biết giá trị VH địa phương hay không? Điều này cũng được

chúng tôi đặt ra khi khảo sát đối với HS. Kết quả thu được cho thấy, có thể vì nhiều nguyên nhân khác nhau nên mặc dù có tới hơn 60% số GV được khảo sát cho rằng có tổ chức các hoạt động TNST và HS rất có nhu cầu tham gia nhưng chỉ có 25% HS được khảo sát cho rằng mình rất thường xuyên tham gia; 29% thường xuyên và có tới 24% số HS chưa bao giờ tham gia các hoạt động này.

- Những khó khăn GV gặp phải khi tiến hành các hoạt động GD HS về giá trị VH truyền thống địa phương qua HĐ TNST

Để tìm hiểu một phần nguyên nhân dẫn đến những yếu kém tồn tại trong công tác giáo dục giá trị VH truyền thống địa phương cho HS các trường THPT trên địa bàn thành phố Sơn La qua hoạt động TNST, chúng tôi quan tâm đến những khó khăn mà GV gặp phải. Với câu hỏi đặt ra là: *những khó khăn mà thầy/cô gặp phải khi tổ chức các hoạt động TNST nhằm giáo dục cho HS giá trị VH truyền thống địa phương?* Chúng tôi lập một bảng thống kê mô tả những khó khăn mà GV có thể gặp phải khi tiến hành các hoạt động giáo dục. Kết quả khảo sát được phản ánh qua biểu đồ *Hình 3* dưới đây:

Hình 3. Biểu đồ những khó khăn GV gặp phải khi giáo dục giá trị VH truyền thống địa phương cho HS THPT qua hoạt động TNST

Biểu đồ *Hình 3* cho thấy, với tất cả những khó khăn mà chúng tôi thống kê mô tả, GV đều gặp phải khi tiến hành các hoạt động giáo dục giá trị VH truyền thống địa phương qua tổ chức hoạt động TNST cho HS. Trong điều kiện và hoàn cảnh cụ thể của thành phố Sơn La, tỉnh Sơn La, những khó khăn được nhiều GV nhắc đến nhất đó là: Không có điều kiện về phương tiện, tài chính để tổ chức các hoạt động 83% số GV được điều tra xác nhận; Nội dung dạy học quá nặng, không có thời gian để tổ chức các hoạt động 70% số GV gặp phải; 60% số GV cho rằng không có tài liệu để thiết kế và tổ chức các hoạt động;...

3. Kết luận

Nhu cầu nhận thức là mong muốn, ước muốn nắm được, lĩnh hội được những tri thức, những hiểu biết, có liên quan đến sự tồn tại và phát triển của con người. Sự thỏa mãn nhu cầu này có ý nghĩa to lớn đối với đời sống của cá nhân và xã hội; HS THPT thành phố Sơn La rất có nhu cầu được hiểu biết giá trị VH truyền thống địa phương thông qua hoạt động TNST. Các em mong muốn có sự đổi mới về nội dung giáo dục, phương thức giáo dục với sự kết hợp của nhiều thành phần: nhà trường, GV, gia đình, các chuyên gia và cơ

quan chức năng. Tuy nhiên, thực tiễn giáo dục chưa đáp ứng được mong muốn của HS. GV và HS THPT còn gặp nhiều khó khăn, trở ngại trong công tác giáo dục, nâng cao nhận thức về giá trị VH truyền thống địa phương thông qua việc tổ chức các hoạt động TNST. Điều này đòi hỏi phải nâng cao nhận thức và sự quan tâm của cơ quan chức năng, nhà trường phổ thông về vấn đề đổi mới phương pháp giáo dục giá trị văn hóa truyền thống địa phương cho HS.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. A.G Covaliov (1971), *Tâm lý học cá nhân*, tập 1, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [2]. Nguyễn Văn Lũy (2001), *Tìm hiểu một số đặc điểm cơ bản của nhu cầu nhận thức ở học sinh học kém bậc tiểu học*, Luận án Tiến sĩ Tâm lí học, Trường ĐHSP Hà Nội.
- [3]. Trần Ngọc Thâm (2000), *Cơ sở Văn hóa Việt Nam*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [4]. Nguyễn Quang Uẩn (chủ biên, 2003), *Tâm lý học đại cương*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.

DEMAND FOR UNDERSTANDING THE LOCAL TRADITIONAL CULTURAL VALUES THROUGH CREATIVE EXPERIENTIAL ACTIVITIES OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN SON LA CITY

Vu Thi The
Tay Bac University

Abstract: *Students' need to perceive traditional cultural values is the desire to satisfy their understanding of local cultural values handed down through generations, creating values and identities. In each locality, the young generation has different demands for those values. Basing on the survey results, the article focuses on describing and analyzing the current situation of need for understanding the local traditional cultural values through creative experiential activities of high school students in Son La city.*

Keywords: *Demand, Comprehension demand, Culture of local, Creative experience*

Ngày nhận bài: 19/11/2019; Ngày nhận đăng: 3/5/2020

Liên hệ: vuthithe@utb.edu.vn